

Fővárosi Ítéltábla
22.Gf..../2015/9.

A Fővárosi Ítéltábla

a Kelemen, Mészáros, Sándor és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Endreffy Zoltán ügyvéd, **cím**)
által képviselt
felperes neve (cím) felperesnek

a dr. Kárászné dr. Pozsgai Mária ügyvéd (**cím**) által képviselt
Alperesi beavatkozó (cím) alperesi beavatkozó által támogatott

a dr. Kárászné dr. Pozsgai Mária ügyvéd (**cím**) által képviselt
alperes neve (cím) alperesellen

vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Kollégiuma 2015. január 28. napján hozott 36.G.40.648/2012/71. sorszámú ítélete ellen a felperes által 74. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

Í T É L E T E T :

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek és az alperesi beavatkozónak személyenként 1.121.170,- (egymillió-százhuszonegyezer-százhetven) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I N D O K O L Á S :

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg külön-külön az alperesnek és az alperesi beavatkozónak 2.242.340,- Ft perköltséget.

Ítélete indokolásában megállapította, hogy a felperes, mint alvállalkozó 2009. június 10. napján kötött vállalkozási szerződést az alperessel, mint megrendelővel. A szerződés preambuluma szerint a ... Ügynökség, mint felhasználó által a 228/2004. (VII.30.) Kormányrendelet 56. § (1) bekezdés a) pontja alapján lefolytatott .../08-... azonosító számú, hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos közbeszerzési eljárásban kiadott ajánlattételi felhívás, továbbá ajánlattételi dokumentáció, és az alperes által benyújtott nyertesként kihirdetett ajánlat szerint megkötött .../2009. számú vállalkozási szerződés alapján kötötték meg a peres felek az alvállalkozási szerződést. Az elsőfokú bíróság rögzítette annak 4. pontját, V. és VII. fejezeteiben foglalt vállalkozói díjat, 6. pontját, az ahhoz tartozó táblázat vonatkozó tartalmát, 6.2., 6.3., 7.2., 7.4., 10., 12.4., 12.5., 12.6. pontjait. Megállapította, hogy a felek 2010. december 27. napján 4. számú változtatási kérelmet írtak alá,

melynek tárgya a végfelhasználói oktatás a ... alapú humán- és bérmodulokkal kapcsolatosan, melybe beletartozott az oktatási anyagok elkészítése, oktatói környezet kialakítása, oktatások megtartása, közreműködés az oktatások szervezésében. Megállapította annak teljesítési határidejét 2011. február 28. napjában, valamint a kikötött díj összegét is. Rögzítette, hogy a változtatási kérelem a vállalkozási szerződés egyéb feltételeit nem érintette. A peres felek ugyanezen napon 5. szám alatt egy másik változtatási kérelmet is elfogadtak, adatmigráció és törzsadat tisztítás plusz feladatok címen. Ennek terjedelmét úgy határozták meg, hogy az alvállalkozási szerződés 4. számú mellékletében meghatározott adatmigrációs és adatkonverziós feladatokat a felperes végzi el az alperes és a felhasználói oldal megfelelő erőforrásainak hiányában. A teljesítés határideje 2011. február 8., és megállapodtak az erre vonatkozó vállalkozási díj összegében is azzal, hogy annak kiszámlázása a ... korszerűsítési projekt befejezése mérföldkövel együtt 2008. március 1. napján esedékes. Utaltak a felek megállapodásukban arra is, hogy az alvállalkozói szerződés egyéb feltételeit a változtatási kérelem nem érinti. Az elsőfokú bíróság utalt az alvállalkozási szerződés 3. és 4. számú mellékletének tartalmára, továbbá a 4. számú melléklet 4.4.19. pontjában foglaltakra, a 4.9., 4.9.2, és 4.9.4 pontjában írt megállapodásokra is.

Rögzítette a felperes keresetét, valamint az alperes ellenkérelmét, és megállapította, hogy a kereset nem alapos. Annak elbírálása során figyelemmel volt az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 389. §-ára, és hivatkozott a Pp. 164. § (1) bekezdésében foglaltakra is. Ezzel kapcsolatban rögzítette, hogy a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy a 4. és 5. számú változtatási kérelmekben foglalt munkálatokat elvégezte, mellyel kapcsolatban több alkalommal is tájékoztatást adott a felperes részére a per során.

Megállapította, hogy a felperes kötelezettséget vállalt arra, hogy 4. számú kérelemben meghatározott tevékenységeket elvégzi, és őt terhelte alperesi beavatkozói vitatás folytán annak bizonyítása, hogy ezen kérelem hatálya a szóbeli megállapodás alapján az aláírás előtti időszakra is kiterjedt. Hangsúlyozta, hogy a változtatási kérelmet 2010. december 27. napján írták alá, annak teljesítési határidejét 2011. február 28. napjában határozták meg. Magában a kérelemben arra vonatkozó utalás nem található, hogy hatálya az aláírást megelőző időszakra is kiterjed, és a perben meghallgatott tanúk vallomásai sem voltak alkalmasak annak bizonyítására. A felperes által F/14. és F/21. sorszám alatt csatolt táblázat vonatkozásában az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy önmagukban nem tanúsítják, hogy az azokban felsorolt tevékenységek a 4. számú változtatási kérelem tárgyi hatálya alá tartoznak azon okból, mert az aláírást megelőző időszakra vonatkozó adatokat is tartalmazznak, valamint a táblázatokba foglaltak alapján nem állapítható meg, hogy pontosan milyen munkákat rögzítettek, és azokat a felperes ténylegesen elvégezte-e. Az F/21. és F/23. sorszám alatti iratokkal kapcsolatosan azt állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy azok sem alkalmasak a felperesi követelés fennállásának bizonyítására, mert nem állapítható meg, hogy mely személyek végeztek oktatási tevékenységet, és ők a felperes alkalmazottai, vagy szerződéses partnerei voltak-e. Az F/24. - F/34. alatt csatolt iratokkal kapcsolatosan az elsőfokú bíróság akként foglalt állást, hogy azok egyedül azt támasztják alá, hogy a felperes több alvállalkozói keretszerződést kötött több gazdasági társasággal, melyeket igénybe vehetett az oktatási és üzemeltetési területen az ... bevezetési és fejlesztési projektekben nyújtott szolgáltatások során, melyek a keretszerződések alapján a felperessel szemben számlákat állítottak ki. Azonban ezen dokumentumok nem igazolják azt, hogy a felperes számára pontosan milyen munkákat végeztek az alvállalkozók, és az mennyiben állt összefüggésben a 4. számú változtatási kérelemmel. Utalt az elsőfokú bíróság **személy1** tanú 11/F/1. sorszám alatt csatolt írásbeli nyilatkozatának tartalmára, valamint **személy2** tanúvallomására is a végfelhasználói oktatások körében. Hangsúlyozta, hogy ezen oktatások eleve a felperes feladatát képezték az alvállalkozási szerződés 7.2. pontja és 3. számú melléklete alapján. Azok ütemezését a 3. számú melléklet III.7.1. pontja szerinti táblázat tartalmazta, mely két helyen is rögzítette a végfelhasználók oktatását. Az elsőfokú bíróság a 2011.

januárjában, márciusában és júniusában a felperes által állított végfelhasználói oktatásokkal kapcsolatban rögzítette, hogy a felperes által csatolt táblázatok önmagukban ezek tényét nem bizonyítják, valamint a 4. számú változtatási kérelem szerint 2011. február 28-ig kellett volna ezen tevékenységet elvégezni, és a felperes nem bizonyította, hogy az alperessel megegyezett az időbeli hatály meghosszabbításáról. A felperes által a 4. számú változtatási kérelem visszamenőleges hatályával kapcsolatosan előterjesztett állítás körében utalt arra, hogy **személy3** tanúvallomását **személy4** és **személy5** tanúvallomása cáfolta, továbbá **személy1**, **személy2** és **személy6** tanúvallomásai sem igazolták azt, hogy a felperes által 2011. januárjában végzett oktatási tevékenység a 4. számú változtatási kérelem hatálya alá tartozott. Mindezek alapján azt állapította meg, hogy a felperes nem tudta bizonyítani ezen változtatási kérelem visszamenőleges hatályát, és azt sem, hogy annak tényleges hatálya alatt elvégezte az abban foglalt feladatot, mely feljogosítaná ezen változtatási kérelemben foglalt díjazás követelésére. Mivel az alvállalkozási szerződés hatályán kívül eső munkák végzését a felperes nem igazolta, ezért az alperessel szemben jogalap nélküli gazdagodás címén előterjesztett igénye is megalapozatlan az elsőfokú bíróság álláspontja szerint.

Az 5. számú változtatási kérelemben foglalt feladatok elvégzésének bizonyítása szintén a felperes terhére esett. E körben az elsőfokú bíróság utalt az alvállalkozási szerződés 7.2. pontjára, továbbá 3.számú melléklet III.7.1. pontjában rögzítettekre. Megállapította, hogy ezen tevékenységektől elkülönült az 5. számú változtatási kérelemben foglalt tevékenység, amelyért külön díjazásra tarthatna a felperes igényt. A szakkérdés a perben az volt, hogy egy adott, meghatározott fajtájú, és meghatározott időpontra vonatkozó adatmennyiség migrálását megvalósította-e a felperes adott időszakban. Ezek állítására a felperes volt köteles, és elengedhetetlenek lettek volna azok igazolásához, hogy az adatmigrálást az 5. számú változtatási kérelem hatálya alatt végezte, mely tevékenység elkülönült az alvállalkozási szerződésben meghatározott migrálási tevékenységtől. Az elsőfokú bíróság a perben kirendelt szakértő szakvéleményét aggályosnak, és a felperes 5. számú változtatási kérelemmel kapcsolatos állítása bizonyítására alkalmatlannak találta. E körben hangsúlyozta, hogy pontos felperesi tényállítások hiányában a szakvélemény is csak pontatlanul volt elkészíthető. Utalt arra, hogy a felperes tájékoztatta arról, hogy az 5. számú változtatási kérelem alapján előterjesztett vállalkozói díj igénye körében mely tények szorulnak tisztázásra és bizonyításra, azonban ezen tájékoztatásnak a felperes nem tett eleget. Ekként a szakértőhöz pontosított kérdést intézni nem volt lehetséges. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló egyéb adatok, és a tanúvallomások alapján döntött arról, hogy a felperes elvégezte-e az 5. számú változtatási kérelemben foglalt tevékenységeket. Hangsúlyozta, hogy ebben a kérelemben nincs utalás arra, hogy annak hatálya az aláírása előtti időszakra is kiterjedne. Így a 2010. december 27. napja előtt a felperes által végzett munkák az alvállalkozási szerződés hatálya alá tartoznak, melyekért külön díjazást nem számíthat fel. Utalt arra, hogy az F/3. alatt csatolt teljesítési igazolások azt bizonyítják, hogy az abban foglalt munkákat a felperes elvégezte, azonban azok ellenértékét az alperes a felek egyező állítása szerint a felperes részére megfizette. Ekként nem alkalmas további tevékenységek elvégzésének igazolására. Az F/15. és F/16. alatt csatolt okiratokkal kapcsolatosan az elsőfokú bíróság arra mutatott rá, hogy azok sem alkalmasak annak kétséget kizáró bizonyítására, hogy ezen iratokban hivatkozott munkákat a felperes a változtatási kérelem hatálya alatt végezte volna. A munka meghatározását nehezítette az is, hogy a felperes az alvállalkozói szerződés 12.4. pontjában szavatosságot vállalt szolgáltatása hibáinak kiküszöbölésére. A csatolt levelezések egy része arra utal, hogy a munka a migráció során jelentkező hibajelenségekkel, illetve azok javításával volt összefüggésben. Ekként nem volt megállapítható a perben, hogy a levelezésekben foglalt munkák alatt adattisztítási tevékenységet, vagy pedig a korábban végzett migráció során fellépő hibajelenségek szavatossági alapon megvalósuló javítását kell-e érteni. Hangsúlyozta az elsőfokú bíróság e körben is azt, hogy a változtatási kérelem szerinti tevékenységeket 2011. február 28-ig kellett volna a felperesnek elvégeznie. Ezzel szemben a

levelezések egy része ezt követő időpontokban keletkezett, mely szintén kétségesse teszi a felperesi állítást. Az F/17. és F/18. alatt csatolt okiratokkal kapcsolatosan szintén azt állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy nem alkalmasak a felperesi állítás kétséget kizáró bizonyítására, mert az a körülmény sem bizonyított, hogy a felperesnek a koncepcióterv szerint kellett volna ellátnia az adatok migrációját, mely F/18. sorszám alatt került csatolásra. Hangsúlyozta az elsőfokú bíróság, hogy a 11/F/1. alatti, **személy1** által tett végfelhasználói nyilatkozat nem bírt jelentőséggel, mert a per tárgyát nem képezte a **cég1** és az alperes által megkötött fővállalkozási szerződés vizsgálata. A felperes a **cég1**-mel jogviszonyban nem állt. E körben kiemelte, hogy mindezek alapján az a tény, hogy a **cég1** a ... rendszert éves üzemre átvette az alperestől, és a vállalkozói díjat megfizette az alperes részére, nem bizonyítja azt, hogy a felperes elvégezte az 5. számú változtatási kérelemben foglalt munkát. Az F/38.-F/41. alatt csatolt iratok vonatkozásában az elsőfokú bíróság arra mutatott rá, hogy a per tárgyát nem az alvállalkozási szerződés szerint migrálandó adatok terjedelme képezte. A tanúvallomások alapján sem találta megállapíthatónak azt, hogy a felperes jogosan követelheti az 5. számú változtatási kérelemben foglalt díjakat. E körben utalt **személy1**, **személy6**, valamint **személy3** tanúk vallomásaira is, akik nem tudtak olyan tényekről nyilatkozni, melyek alapján egyértelműen meghatározható lenne, hogy a felperes által végzett migrációs tevékenység ezen változtatási kérelem alapján került-e elvégzésre.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen annak kereseti kérelme szerint a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján teljes, vagy részleges megváltoztatása iránt. E körben előadta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete számos kérdésben iratellenes, okszerűtlen, logikai ellenmondásokat is tartalmaz. Másodlagosan annak hatályon kívül helyezését kérte, és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására, és újabb határozat hozatalára utasítását azzal, hogy az új határozat tartalmára a fellebbezés indokolásában kifejtendő tények alapján tegyen iránymutatásokat a másodfokú bíróság, és rendelje el, hogy az elsőfokú eljárásban más bíró járjon el.

Fellebbezésében részletes észrevételeket tett az elsőfokú ítélet indokolására. Annak 11. oldalán foglaltakkal kapcsolatban utalt **személy3** 2013. április 25-i jegyzőkönyv 6. oldal 1. bekezdése szerinti tanúvallomására. Ezzel kapcsolatban kiemelte azt is, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy az F/14. és F/21. alatti mellékleteket az alperes igazoltan megkapta az alvállalkozási szerződés hatálya alatt, valamint mindkét táblázatban minden egyes teljesítés mellett szerepel, hogy az tény, vagy terv a teljesítés szempontjából. A táblázatokat tartalmazó alperes által nem vitatottan megkapott e-mailek kísérő szövege is azt igazolja, hogy tényleges teljesítésekről van szó. **személy3** tanúvallomásában részletesen elemezte a két táblázat tartalmát, és megnevezte a végfelhasználói oktatást nyújtó ... alkalmazottak személyét. Ezt erősíti **személy6** tanúvallomása is a 2013. szeptember 17-i jegyzőkönyv 4. oldalán, de **személy4** 16. sorszámú jegyzőkönyvben foglalt tanúvallomása is.

Az F/24.-F/34. alatt csatolt iratokkal kapcsolatban előadta, hogy azokat nem a teljesítés bizonyítékaként, hanem a teljesítésben az ő oldalán résztvevő személyek alkalmazotti státuszának igazolásaképpen kellett benyújtania. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság felperesi teljesítés bizonyítékaként vizsgálta a csatolt szerződéseket és a teljesítés bizonyítottsága tekintetében téves következtetésre jutva azt nem is vizsgálta, hogy a 28. számú végzés alapján csatolt dokumentumok az abban megfogalmazott igazolási okoknak megfelelnek-e.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem indokolta, miként jutott arra a téves következtetésre, hogy a 2011. januárra átcsúszott oktatások nem tartozhatnak a 4. számú változtatási kérelem alá. Az nem zárja ki hatálya alól a 2011. évre átcsúszó oktatások megtartását, és az F/14. és F/21. számú táblázatokkal a felperes igazolta, hogy ekkor oktatásokat végzett. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság e körben is figyelmen kívül hagyta **személy4** 16. sorszámú jegyzőkönyvben tett tanúvallomását, nyilatkozatát, mely megerősíti a felperesi állítást e körben. Állította, hogy az elsőfokú bíróság iratellenesen jutott arra a téves következtetésre, hogy a végfelhasználói oktatások

elvégzése az alvállalkozási szerződés alapján a felperes feladata volt. Ezt cáfolja az alperes első perbeli beadványa, melyben kijelentette, hogy a végfelhasználók képzése az alapszerződések szerint a **cég1** tevékenységébe tartozott. Ezzel egyező nyilatkozatot tett a felperes is 2014. április 17-i beadványában. Állította, hogy az elsőfokú bíróság téves következtetést vont le akkor, amikor az alvállalkozási szerződés 3. számú melléklet III.7.1. pontjában foglalt táblázat alapján vezette le a felperes kötelezettségét a végfelhasználói oktatásokra, mely táblázat a projekt ütemterve. Nem vette továbbá figyelembe az elsőfokú bíróság az F/14. alatt csatolt iratot, a 2011. március és júniusi oktatások tekintetében a végfelhasználó részéről az oktatást szervező személyek nyilatkozatát. Állította, hogy az elsőfokú bíróság, figyelemmel arra, hogy abból a téves alapfeltevésből indult ki, mely szerint a végfelhasználói oktatások eleve a felperes feladatát képezték az alvállalkozási szerződés értelmében, minden a felperes által a 4. számú változtatási kérelem aláírását megelőző időszakra ezen oktatások teljesítése kapcsán előterjesztett bizonyítékot tévesen értelmezett, és ezen téves előfeltevés miatt ítélte a jogalap nélküli gazdagodás alapján előterjesztett igényét is megalapozatlannak.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság pontatlannak ítélte a szakértő felé feltett kérdését, de annak okát nem adta ítéletében, hogy miért tartja alkalmatlan bizonyítási eszköznek a szakvéleményt. Állította, hogy az elsőfokú bíróság által elvárt tényállításokat a per során megtette. Utalt arra is, hogy az elsőfokú bíróság által a szakértő számára alkalmasnak ítélt kérdés tartalmilag megegyezik azzal, melyet a 35. számú végzésben ténylegesen a szakértőnek feltett, és amit utóbb pontatlannak minősített. Rámutatott arra is, hogy projekt ismeretek hiányában az elsőfokú bíróság a peres felek közötti alvállalkozási szerződés 3. számú, a projektre vonatkozó mellékletének tartalmából nem tudta megállapítani, hogy a végfelhasználói oktatások elvégzése az alvállalkozási szerződés alapján nem a felperes kötelezettsége volt.

Az 5. számú változtatási kérelem kapcsán kifejtette, hogy a migráció mellett az a törzsadat tisztítással kapcsolatos felperesi feladatokat is tartalmazza. E körben az alperes maga ismerte el, hogy a törzsadatok migrációja teljes körűen megvalósult, mely bizonyítja a felperesnek ezen adatokkal kapcsolatos eredményes teljesítését az 5. számú változtatási kérelem alapján. A béradatok tekintetében a szakvélemény tesz egyértelmű megállapítást arról, hogy a felperes elvégezte a 2010. évhez szükséges adattisztítást, adatkonverziót, és bérszámfejtést. Ugyanezt támasztja alá a 11/F/1. alatt csatolt végfelhasználói nyilatkozat, továbbá **személy3** 2013. április 23-i tanúvallomása is. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, és nem értékelte az F/7. alatt csatolt levelezéseket, melyek szintén bizonyítanak az adattisztítási és adatkonverziós tevékenység végzését az 5. számú változtatási kérelem aláírása utáni időszakban. Állította, hogy az F/18. számú melléklet perdöntő jelentőségű, mert bizonyítja, hogy a béradat migráció tekintetében az eredeti projekt terjedelmét a peres felek és a végfelhasználó együttesen 2010. évre szűkítették. Hivatkozott arra, hogy az alperes nem vitatta az F/18. számú dokumentum elfogadását, melyet alátámaszt az F/39.-F/40. alatt csatolt e-mail és dokumentum. Az alperes az F/18. alatt csatolt migrációs terv tartalomjegyzékében feltüntette, hogy a béradatok migrációja csak a 2010. évre teljesítendő, mely teljesítési kritériumokat a peres felek és a **cég1**, mint végfelhasználó képviselői, együttesen dolgozták ki.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság mellőzte és iratellenesen minősítette **személy1** nyilatkozataként a Magyar Honvédség ... Parancsnokság, mint végfelhasználó nyilatkozatát. Ezen okirat a felperes teljesítésére vonatkozik, azt erősíti meg mind a végfelhasználói oktatások, mind pedig a migrációs szolgáltatások tekintetében, és igazolja, hogy a perben vitatott teljesítéseket a végfelhasználó úgy vette át az alperestől, miként a felperes állítja azok alperes felé való teljesítését. Igazolja azt is, hogy az alperest a végfelhasználó kifizette. Az elsőfokú bíróság által mellőzött szakvélemény 33. oldal c) pontja is alátámasztja ezen felperesi állítást. Hangsúlyozta, hogy az F/39. alatt csatolt, alperes által írt migrációs terv tartalomjegyzékében már 2010. májusában szerepel, hogy az ... rendszert a **cég1**-nek üzemben kell tartania.

Előadta, hogy a 4. és 5. számú változtatási kérelem tárgya, hatálya, díjazása tekintetében az elsőfokú eljárásban több alkalommal is eleget tett a Pp. 164. § (1) bekezdése szerinti bizonyítási kötelezettségének okirattal, tanúvallomással és szakértői bizonyítással is. Perbeli nyilatkozatait, valamint az azokat igazoló bizonyítékokat egészében kérte értékelni.

A 4.számú változtatási kérelem kapcsán kiemelte, hogy az alvállalkozási szerződés 3. melléklet, III.2. pontjának értelmében nem volt szerződéses kötelezettsége a végfelhasználói oktatások elvégzése, melyet alperes is elismert a 2012. május 25-i érdemi védekezésében. Azonban ezen kérelem aláírását megelőzően végfelhasználói oktatásokat teljesített szóbeli megállapodások alapján a jó partneri kapcsolatra figyelemmel. Ezen oktatásokra, és néhány 2011. évben elvégzett végfelhasználói oktatásra vonatkozik a 4. számú változtatási kérelem. Annak megkötését megelőzően azonban csak az úgynevezett kulcsfelhasználói oktatások teljesítése volt a feladata, és ezen személyek végezték volna a végfelhasználói oktatásokat az alvállalkozási szerződés alapján. Hangsúlyozta, hogy a 4. számú változtatási kérelem a végfelhasználói oktatás feladatkörében négy tevékenységi kört tett kötelezettségévé, és azok elvégzését igazolja az F/14., F/19., F/21., valamint F/22. alatt csatolt okiratok tartalma. Az alperes mindezeket a pert megelőzően nem vitatta. A végfelhasználói oktatások során egyéni, személyesen végzendő tevékenységekben is részt vett, mely meghaladta a 3. melléklet III.2. pontjában rögzített támogatói feladatkört. A végfelhasználói oktatások jelentős részét 2010. december 27. előtt végezte, de ezt követően is kifejtett ilyen oktatási tevékenységet.

Kiemelte, hogy amennyiben nem találná bizonyítottnak a másodfokú bíróság a végfelhasználói oktatások elvégzését, akkor a Ptk. 361. § (1) bekezdése szerint illeti meg őt a követelése, mert az alperes kimutathatóan vagyoni előnyhöz jutott, azt a felperes rovására szerezte, és gazdagodása ez esetben jogalap nélkül történt, hiszen a **cég1** a teljesítéseket az alperestől átvette, azok ellenértékét megfizette. A felperesnél az ő kifizetése hiányában vagyoncsökkenés következett be.

Az 5. számú változtatási kérelemmel kapcsolatosan hivatkozott az alvállalkozási szerződés 3. melléklet III.7. pontjában foglaltakra, és utalt az F/3. alatt csatolt okiratra, a teljesítési igazolásra. Állította, hogy ezzel bizonyította, hogy az alvállalkozási szerződés azon feladatait, amelyek eredetileg is az ő felelősségi körébe tartoztak, maradéktalanul teljesítette. Hangsúlyozta, hogy az adatmigráció előkészítése, adatállományok előállítás felelőse a megrendelő alperes volt, és a szükséges adattisztítások elvégzése szintén az ő feladata volt. A migrációs, valamint adatkonverziós és adattisztítási, 5. számú változtatási kérelemben foglalt tevékenységet az F/15. alatt csatolt levelezéssel igazoltan elvégezte. Azon állítását pedig, hogy a 2011. február 28-át követően elvégzett migrációs szolgáltatásokat külön szerződés alapján végezte az 5. számú változtatási kérelem alapján, alátámasztja az F/16. alatt csatolt dokumentumok köre. Utalt arra, hogy annak bizonyítékaként, hogy a végfelhasználó a kérelem szerint végzett migrációs szolgáltatásokat is átvette az alperestől, és annak ellenértékét megfizette, bizonyítja az F/6. alatt csatolt átadás-átvételi jegyzőkönyv, különösen annak V. pontja. Hangsúlyozta, hogy ezen kérelem szerint adatmigrációt, e körben törzsadat és béradat migrációt, valamint törzsadattisztítást kellett elvégeznie. A törzsadattisztítást alperes által is elismerten maradéktalanul elvégezte, majd teljesítette a fennmaradó adatmigrációs, valamint a törzsadatokra vonatkozó tevékenységeit is, melyet táblázattal igazolt. Hangsúlyozta, hogy a 2010. év előtti béradat migráció nem volt adatátvételi követelmény a **cég1**-től az alperessel szemben, így azt az alperes sem követelheti a felperestől. Kiemelte, hogy 2010. június 16. napján még nem írták alá az 5. számú változtatási kérelmet, ezért kizárt, hogy a béradat migráció terjedelmének csökkentésének oka az, hogy a felperes nem teljesítette ezt a kérelmet, de az is, hogy más szerződéses kötelezettségét nem teljesítette volna, mert az alapszerződés szerinti egyéb teljesítéseket az alperes maradéktalanul átvette. Ezt közvetetten bizonyítja az is, hogy az alperes nem élt kötbér érvényesítési és felmondási jogával a felperessel szemben, és utalt arra is, hogy az alperes nem mutatott fel olyan dokumentumot, mely akár a 4., akár az 5. számú változtatási kérelem nem teljesítését, vagy hibás teljesítését támasztaná alá.

Az alperes és az alperesi beavatkozó fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

Az alperes állította, hogy az elsőfokú ítélet a Pp. előírásainak figyelembevételével a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok és tanúvallomások helyes értékelése alapján helytálló döntést tartalmaz. Kiemelte, hogy a felperes által meghallgatni indítványozott tanúk vallomásukban nagyrészt úgy nyilatkoztak, hogy nem emlékeznek, illetve az általuk elmondottakat mástól hallották. Csak **személy3** felperesi munkavállaló nem, ám ő a felperes irányában elfogultnak tekintendő. Hangsúlyozta, hogy a felperest terhelte a bizonyítás a 4. és 5. számú változtatási kérelemben meghatározott feladatoknak időben történt elvégzése körében, melynek nem tett eleget. Azt is kiemelte, hogy mindkét kérelemben foglalt tevékenységek teljesítésének határideje 2011. február 28. napja volt, továbbá a munka átvétele a felperes által benyújtott, és az alperes által elfogadott teljesítésigazolás alapján történt volna meg, de ilyen jegyzőkönyvet egyik változtatási kérelem teljesítésének határideje leteltekor sem, és azt követően sem állított ki a felperes. Ez önmagában azt igazolja, hogy maga sem tekintette ezen tevékenységeket elvégzettnek. Kiemelte azt is, hogy a 4. és 5. számú változtatási kérelemnek megfelelően a **cég1** és az alperes közötti fővállalkozási szerződést nem módosították. A végfelhasználói oktatások elmaradása nem tette lehetetlenné a munka átadását, de az éles üzemi használatbavételnek az szükséges, de nem elégséges feltételét képezte. Az 5. számú változtatási kérelemben meghatározott adatkonverziós és migrációs feladatok hiánytalan teljesítése nélkül is átadható volt az informatikai rendszer a **cég1**-nek, de a végfelhasználónak éveken keresztül egymás mellett kellett működtetnie a régi és az új informatikai rendszereket.

Kiemelte, hogy a felperes az okiratok visszamenőleges hatályát a perben bizonyítani nem tudta, és arra sem áll rendelkezésre peradat, hogy az okiratok tartalmát a felek eltérően értelmezték volna.

Maga is állította, hogy a szakvélemény alkalmatlan volt a felperes kereseti kérelmének bizonyítására. Felperesnek, mint bizonyító félnek lehetősége volt arra, hogy a szakértőhöz közvetlenül kérdéseket intézzon, az elkészült szakvéleményre észrevételt tegyen annak aggályai eloszlatása érdekében. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság a felperest több alkalommal kioktatta a bizonyítási kötelezettségéről, azonban ennek ellenére új szakértő kirendelését ő nem indítványozta.

Az alperesi beavatkozó fellebbezési ellenkérelme indokolásában kiemelte, hogy a felperes nem tudta bizonyítani, hogy végzett oktatási tevékenységet 2010. december 27. után, így a 4. számú változtatási kérelem teljesítése csak akkor kerülhet szóba, ha bizonyítja, hogy ennek a kérelemnek visszamenőleges hatálya van. A felperes ezen kötelezettségének a perben nem tett eleget. Az 5. számú változtatási kérelem teljesítése akkor állapítható meg, ha a felperes bizonyítja, hogy annak körülményeit alapvetően meghatározó, az alvállalkozási szerződés 4. melléklet 4.4.19. pontjában foglaltakat a felek közös akarattal módosították. Kiemelte, hogy a felperes közvetlen szolgáltatást nem nyújthatott a ... Minisztériumnak, vele a projekttel kapcsolatos megállapodást nem köthetett, az ezzel kapcsolatos állítása valótlan. Hangsúlyozta, hogy a felperest tisztességtelen üzleti magatartása miatt három esetben elmarasztalta a Gazdasági Versenyhivatal, majd a haditechnikai szolgáltatások nyújtására irányuló tevékenységi engedélyét elvették. Ezt követően a **cég1** ... rendszeren semmilyen szolgáltatást nem végezhetett. Kiemelte azt is, hogy a perbeli változtatási kérelmek teljesítési határideje 2011. február 28. volt, és ezt nem módosították, visszamenőleges hatályról nem kötöttek megállapodást.

Hangsúlyozta azt is, hogy **személy3** nem tekinthető elfogulatlan tanúnak, mert jelenleg is felperes vezető tisztségviselője, és a per mikénti elbírálása az ő cégen belüli megítélését befolyásolja.

Kiemelte, hogy a per tárgya csak a 4. és 5. számú változtatási kérelem volt, azonban **személy1** **személy6**, és **személy2** tanúk az alvállalkozási szerződést, és a szerződésmódosítások tartalmát nem ismerhették, nem ítélték meg ekként azt, hogy a felperes mikor, milyen munkát végzett ezen változtatási kérelmek hatálya alatt.

Előadta, hogy nyilatkozattételre a végfelhasználó részéről a ... Hivatala volt jogosult, ekként nem vehető figyelembe a 11/1. szám alatt **személy1** által aláírt, a Magyar Honvédség ... Parancsnoksága által tett kijelentés.

Hangsúlyozta, hogy a felperesnek az alvállalkozási szerződés szerint kötelezettsége volt végfelhasználói oktatások tartása, a szerződés teljes időtartama, a 2009. június 10-től 2011. december 31-ig tartó időszak alatt. A **cég1**-nek csak a tanfolyamot kellett leszállítania, annak megtarthatósága körülményeit megteremtenie. Állította, hogy a felperes iratellenesen nyilatkozott úgy, hogy támogató státusza miatt az alvállalkozási szerződés szerint neki nem kellett előadókat, és oktatókat delegálnia a végfelhasználói oktatásokhoz. Előadta, hogy a megtörtént végfelhasználói oktatások hiteles kimutatása az A/18.számú melléklet és nem az F/14., vagy F/21. szám alatti irat. Az alvállalkozási szerződés, valamint a 4. számú változtatási kérelem hatálya alatt végfelhasználói oktatás csak a **cég1** különleges megrendelésére jöhetett létre. A 2011-re tervezett végfelhasználói oktatásokat a **cég1** az alperestől végül nem rendelte meg, azok felperestől történő lehívására, és felperes általi megtartására nem került sor. A **cég1** a felperestől nem rendelhetett ilyen oktatást, mert tisztességtelen üzleti magatartása miatt az ő haditechnikai engedélyét elvették.

Hangsúlyozta, hogy az 5. számú változtatási kérelem alapján a felperesnek a régi humán rendszer adatbázisában lévő valamennyi adatot át kellett konvertálnia az új ... rendszer humán adatbázisába. Kiemelte, hogy nem módosították az alvállalkozási szerződés 4. mellékletének 4.4.19. pontját, mely ezt meghatározza. Utalt e körben a Ptk. 205. § (1) bekezdésében foglaltakra is. Állította, hogy ezen változtatási kérelem hatálya alatt értékelhető konverziós és migrációs munkát a felperes nem végzett, adattisztítási feladata pedig nem volt. A személyügyi törzsadatok konverzióját és migrációját még ezen változtatási kérelem aláírása előtt elvégezte. A bérszámfejtési adatok között csak a 2010. évet konvertálta, és migrálta. Az 5. számú változtatási kérelem aláírása után adatkonverziós és migrációs munkát már nem végzett, csak az általa elkövetett konverziós hibákat javította. Az alvállalkozási szerződés 4. melléklet 4.4.19. §-a szerinti adatmennyiségnek csak 3,7 %-át konvertálta és migrálta a felperes, de még a változtatási kérelem aláírását megelőzően. Hangsúlyozta, hogy az F/18. alatt csatolt koncepció tervek a **cég1** és az alperes közötti vitaanyag, nem szerződésmódosítás, nem migrációs terv, ezért az 5. számú változtatási kérelemben megfogalmazott követelményeket nem módosítja.

Az igazságügyi szakvéleménnyel kapcsolatban állította, hogy az aggályos, homályos, hiányos, önmagával, valamint más bizonyítékokkal ellentétben álló, helyességéhez nyomatékos kétség fér.

A másodfokú bíróság teljes terjedelmében bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét, mert annak - figyelemmel a Pp. 228. § (4) bekezdésére - nem volt fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett része.

A felperesi fellebbezés nem alapos.

A másodfokú bíróság maradéktalanul egyetértett az elsőfokú bíróság érdemi döntésével, és annak lényegi jogi indokaival is, ezért a Pp. 254. § (3) bekezdésének megfelelően csupán utalva a helyes indokokra, azok megismétlése nélkül hagyta helyben a Pp. 253. § (2) bekezdésének alkalmazásával az ítéletét.

A felperes fellebbezésben foglaltakra figyelemmel emeli ki a következőket a másodfokú bíróság. A felperes keresetében alvállalkozói díj iránti igényt érvényesített, követelését a felek közötti szerződés rendelkezéseire figyelemmel, azok alapján kellett elbírálni. A felek szerződésük 10. pontjában részletezték, hogy az eredeti alvállalkozói szerződés feltételeihez képest milyen változáskezelési eljárásban állapodtak meg. Eszerint - egyebek mellett - a változáskezelés csak változás-ellenőrzési eljárás alkalmazásával történhet, amelynek során a változást végig kell vezetni

a 3. számú melléklet szerinti projekt terven, illetve magán a szerződésen is. A változtatás csak a felek képviselőinek cégszerűen aláírt írásos jóváhagyása után léphet hatályba. A 10.1. pontban akként rendelkeztek, hogy a változásokról változásjelentést kell kitölteni, és azt a Projektirányító Bizottsághoz eljuttatni, amely erről döntést hoz azzal, hogy ha a változáskezelés során tervezett változás olyan mértékű, hogy a projektterveken túl a szerződést magát is érinti, akkor a felek a szerződést módosítani kötelesek. A felperes keresete a 4. és az 5. számú változási kérelmekben meghatározott alvállalkozói díjakkal volt kapcsolatos. Mindkét változási kérelem tekintetében rendelkezésre áll a felek által szabott alakiságnak megfelelő, aláírt változtatási kérelem, amelyek egyaránt 2010. december 27-i keltezésűek.

A 4. számú kérelem szerinti feladat terjedelmeként azt határozták meg, hogy az a végfelhasználói oktatás ... alapú humán- és bérmodulokkal kapcsolatosan, amely következőkre terjed ki: oktatási anyagok elkészítése, oktatói környezet kialakítása, oktatások megtartása, közreműködés az oktatások szervezésében. Ennek a feladatnak a teljesítési határidejét 2011. február 28-ában jelölték meg, a díjat pedig az alvállalkozói szerződés szerinti díjon felül további 32.725.000,- Ft + áfa összegben azzal, hogy ez a feladat teljesítését követően teljesítésigazolás ellenében a ... korszerűsítési projekt befejezése mérföldkövel együtt 2011. március 1-jén kerülhet kiszámlázásra. Ez a rendelkezés összhangban állt az alvállalkozói szerződés 6.2. pontjának azon rendelkezésével is, amely szerint valamely mérföldkö akkor tekinthető teljesítettnek, ha az alvállalkozó valamennyi licencet és szolgáltatást leszállította, és a maradéktalan teljesítést igazoló jegyzőkönyv aláírásra került. Egyéb feladatok tekintetében a periratok részét képezik ilyen, a felek által megszabott írásbeliségnek megfelelő formátumú írásbeli teljesítésigazolások, a 4. számú változtatási kérelem vonatkozásában azonban ilyen teljesítésigazolást nem írtak alá, és az alperes alappal észrevételezte, hogy ilyen formátumban erre irányuló felperesi kezdeményezés sem állapítható meg.

A változtatási kérelem tartalma alapján az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az nem igazolja azt a felperesi állítást, hogy a felek egyező akaratnyilvánítással az annak aláírását megelőző időszakban felperes által esetlegesen végzett ilyen tevékenységet olyannak tekintették volna, melynek ellenében a kérelemben meghatározott többletdíjazás megilletné a felperest. Az alperes azt vitatta, hogy az aláírást követően a felperes ilyen a megállapodásban meghatározott tevékenységet végzett volna. A Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében így a felperesnek kellett bizonyítania, hogy a megelőző időszak tevékenységére figyelemmel megillette ez a díjazás, illetőleg, hogy december 27-ét követően végzett ilyen tevékenységet, melyről konkrét tényállásokat is kellett tennie.

A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal a tekintetben, hogy a felperes ezeket nem tudta sikerrel igazolni. **személy3** tanúvallomásával kapcsolatban nem hagyható figyelmen kívül, hogy még ha az elsőfokú bíróság tanúként, munkavállalói minőségben hallgatta is ki, ő a felperes munkavállalója, és erre figyelemmel a jelen per kimenetele nem tekinthető számára teljesen közömbösnek. Önmagában az ő vallomása így nem lehetett tényállást alapítani. Az alperes indítványára meghallgatott **személy4**nak a fellebbezésben többszörösen idézett nyilatkozata szerint ő nem emlékszik arra, hogy az Excel táblázatokkal kapcsolatban vita alakult volna ki a felek között, de ez az alperesi részről a teljesítés elismerésének nem minősíthető. A végfelhasználóval kapcsolatban álló tanúk vallomása általános jellegű nyilatkozatokat tartalmazott a 2010. szeptemberétől számított időszakra vonatkozóan, amely a kifejtettek tekintetével december 27-ét megelőzően nem vehető figyelembe felperesi teljesítésként. Márpedig a tanúk vallomásában ez a két időszak konkrétumokkal nem különült el egymástól.

Az F/9. szám alatti felperesi levél utal az alperes 2011. szeptember 22.-i levelében írtakra, de a másodfokú eljárásban csatolt alperesi levélrészletből megállapíthatóan azt egy-egy mondatrészlet kiragadva idézte csak a felperesi válasz, és az alperesi levéltöredék hangvétele talán inkább ironikusnak minősíthető, mint a teljesítés elismerésének.

A **cég1** ... Parancsnokság levelével kapcsolatban az alperes arra alappal hivatkozott, hogy a felek közötti szerződés 3. számú mellékletében végfelhasználóként nem ez a szervezet, hanem a ... Ügynöksége szerepelt.

Az 5. számú változtatási kérelemben a feladat leírása szerint a szerződés 4. számú mellékletében - mely a korszerűsített ... részletes funkcionalitása - meghatározott adatmigrációs és adatkonverziós feladatokat a felek megállapodása alapján az alvállalkozó végzi el megrendelő és felhasználó oldali erőforrások hiányában. Ezen kérelemben is 2011. február 28-án határozták meg a teljesítési határidőt, és az így körülírt feladatra állapították meg 70 millió Ft + áfa alvállalkozói díjat. Itt is megkövetelték a számlázáshoz a teljesítésigazolást, melyet az előírt formátumban nem készítettek el. Utaltak benne hasonlóan az előző kérelemhez arra is, hogy az egyéb feltételeket nem érinti a változtatás. Ilyen módon amennyiben az ebben meghatározott feladatot utóbb a felek módosítani kívánták, az ugyanúgy változtatási eljárás lefolytatását igényelte volna az alapszerződés szerint. A 4. számú mellékletre utalással kapcsolatban helytállóan hivatkozott az alperesi beavatkozó arra, hogy a 4.4.19. pontban nincs olyan megkötés, hogy az adott feladat csak a 2010. év adataira lenne vonatkoztatható. Önmagában az, hogy a személyzeti törzsadatok és a 2010. évi bérszámfejtési adatok tekintetében az alperesi nyilatkozat szerint is végzett tevékenységet a felperes, azt nem jelenti és nem igazolja, hogy a keresetben érvényesített, az 5. számú változtatási kérelemben meghatározott teljes díj megilletné a felperest. Olyan egyező akaratnyilvánítást a felek a peradatok alapján nem tettek, hogy a ténylegesen végzett tevékenység tekintetében megállapodtak volna külön díjazásban.

E körben is utal arra a másodfokú bíróság, hogy **személy3** tanúvallomására nem lehet tényállást alapítani. A **cég1** részéről tanúként meghallgatott személyek a díjazásról nem tudtak hitelt érdemlő nyilatkozatot tenni, azonban a perben a felperesnek kellett bizonyítani azt az állítását, hogy a felek között az eredeti 5. számú változtatási kérelemben körülírt feladathoz viszonyítottan csökkentett feladatmennyiség mellett is az eredeti fix jellegű 70 millió Ft + áfa vállalkozói díj illeti meg. E tény igazolásának hiányában további igazságügyi szakértői bizonyítás új szakértő kirendelésével nem szükséges a perben. A szakvélemény jellegét tekintve ugyanis szakkérdésben, nem pedig ténykérdésben jelenthet alkalmas bizonyítékot.

A fellebbezés kiegészítésében a felperes hivatkozott szerzői jogi kérdések felmerülésére is, azonban a jelen per tárgya alvállalkozói díj volt, nem szerzői jogból eredő igények. Ezeket ezért nem kellett vizsgálnia a másodfokú bíróságnak.

Felperes fellebbezése a kifejtettek alapján nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint nem igényelheti perköltségei megtérítését az alperestől, és meg kell fizetnie az alperes és a beavatkozó másodfokú perköltségét, amelyet a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (5) és (6) bekezdése szerinti ügyvédi munkadíjban állapított meg a másodfokú bíróság.

Budapest, 2015. december 3.

dr. Csepinszky Andrea s. k.
a tanács elnöke

dr. Pávlisz Beatrix Hajnalka s. k. . **Klicsuné dr. Sólyom**
előadó bíró **Livia s. k. bíró**

A kiadmány hitelűl: